

Quickscan natuurtoets brandweerpost in Pannerden

Een inventarisatie van beschermde flora en fauna

rapportnummer 1183

Quicksan natuurtoets brandweerpost in Pannerden

Een inventarisatie van beschermde flora en fauna

Colofon

Zelhem : 27-07-2011

Rapportnummer : 1183
Projectnummer : 1739

Opdrachtgever : Gemeente Rijnwaarden
Contactpersoon : Dhr. J.W. Heijsteeg

Opdrachtnemer : Stichting Staring Advies
Dr. Grashuisstraat 8
7021 CL Zelhem
T 0314 641910
F 0314 641909
info@staringadvies.nl
www.staringadvies.nl

Auteur(s) : S.J.J. Wamelink / ing. B. Voerman

Inhoud

1	Inleiding en doel	4
2	Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden	5
3	Het ecologisch onderzoek	9
3.1	Methode	9
3.2	Resultaten	10
4	Flora- en faunawet	14
4.1	Toetsing aan de Flora- en faunawet	14
4.2	Wettelijke consequenties	17
5	Conclusie	18
Bijlage 1	KISAL gegevens	19
Bijlage 2	Impressie plangebied	20
Bijlage 3	Wettelijk kader	21

1 Inleiding en doel

Op de locatie aan de Renbaan in Pannerden wil de gemeente Rijnwaarden een brandweerpost realiseren. Voor deze ontwikkeling moet een bestemmingsplanprocedure worden opgestart. In verband met deze ruimtelijke ontwikkeling is het noodzakelijk om onderzoek uit te voeren naar beschermde en Rode lijst genoteerde soorten in het kader van de Flora- en faunawet. De huidige wetgeving verlangt een gedegen onderzoek naar flora en fauna in verband met de zorgplicht die de Flora- en faunawet een plannenmaker oplegt. De heer Heijsteeg van de gemeente Rijnwaarden is betrokken bij de plannen en heeft Stichting Staring Advies gevraagd voor de uitvoering van een quickscan natuurtoets. Dit is een vorm van verkennend natuuronderzoek dat op korte termijn en in een kort tijdsbestek kan worden uitgevoerd. Het heeft als voordeel dat bijvoorbeeld planologische procedures niet onnodig worden vertraagd.

Het doel van de quickscan is om snel te inventariseren of door de geplande werkzaamheden schade kan ontstaan aan populaties van beschermde soorten flora en/of fauna, en hoe deze schade beperkt of gecompenseerd kan worden.

Tijdens de uitvoering van het verkennende natuuronderzoek is het voorkomen van beschermde soorten planten en dieren op de locatie nagegaan. Daarnaast is onderzocht op welke wijze de plannen voor de locatie in overeenstemming gebracht kunnen worden met hetgeen bepaald is in de Flora- en faunawet.

Dit rapport is opgesteld conform het voorschrift zoals opgenomen in het aanvraagformulier "Aanvraag ontheffing, ingevolge artikel 75, vierde lid, onderdeel C, Flora- en faunawet (Ontheffing voor ruimtelijke ingrepen)".

2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden

Gegevens plangebied

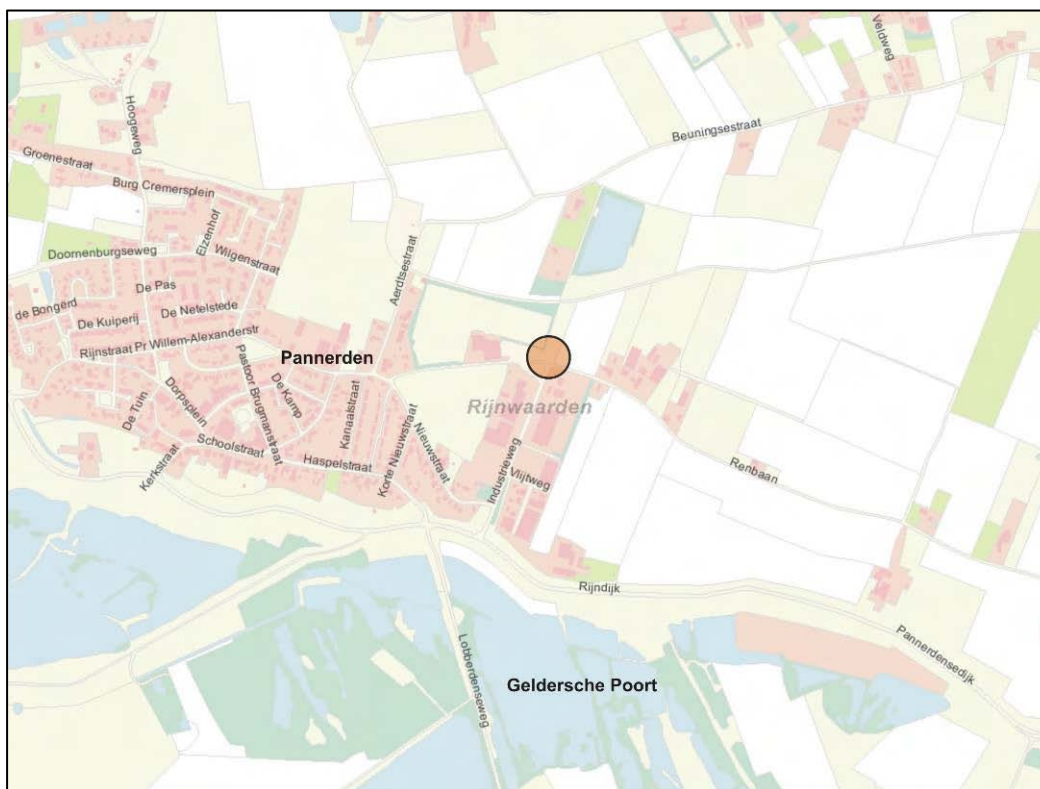
Locatie: Renbaan (brandweerpost)
Plaats: Pannerden
Gemeente: Rijnwaarden
Provincie: Gelderland

Beschrijving van het plangebied

Het plangebied ligt aan de rand van de bebouwde kom van Pannerden, nabij het bedrijventerrein van Pannerden (zie figuur 1 en 2). Het plangebied wordt ingenomen door een paardenweitje (zie bijlage 2). Het plangebied wordt begrensd door een sloot, paardenweitje, een verruigde overhoek en de Renbaan. Het omliggende gebied is deels agrarisch in gebruik met vrij grootschalige graslanden en akkers en deels in gebruik als bedrijventerrein en sportaccommodatie.

Geplande werkzaamheden

Realisatie van een brandweerpost ter vervanging van de huidige brandweerpost aan de Nieuwstraat in Pannerden.

Figuur 1. Ligging van het plangebied.

Figuur 2. Luchtfoto van het plangebied.

Beschermde status plangebied

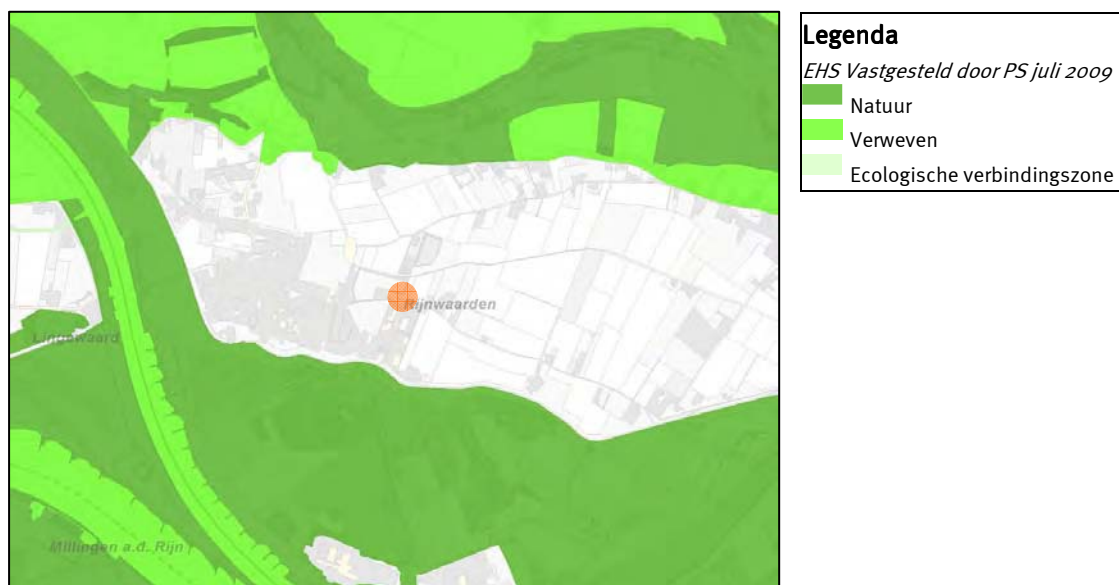
Het plangebied heeft geen beschermde status in het kader van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de Natuurbeschermingswet en maakt geen onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur. Het plangebied ligt op enige afstand (circa 500 meter) van de Ecologische Hoofdstructuur (zie figuur 3) en een Vogelrichtlijn-, Habitatrichtlijn- en Natura 2000-gebied (zie figuur 4).

Ecologische Hoofdstructuur

In de provincie Gelderland bestaat de EHS uit drie onderdelen: EHS-natuur, EHS-verweving en ecologische verbindingzones. Soorten die zijn gebonden aan grotere natuurgebieden vinden vooral een plek in EHS-natuur. EHS-verweving is van belang voor soorten die in gebieden leven waarin natuurelementen verweven zijn met agrarisch gebruik van het landschap. Met de ecologische verbindingzones neemt de versnippering van natuur af en ontstaan migratiemogelijkheden voor planten en dieren.

Ten noorden en ten zuiden van het plangebied ligt de Ecologische Hoofdstructuur. De agrarische percelen, bossen en wateren hebben hier grotendeels de functie EHS-natuur. In het Gebiedsplan Natuur en Landschap Gelderland van 2008 zijn deze percelen aangegeven als natuurdoeltype 'droog bos van voedselrijke gronden', 'nat bos op klei', 'nat matig voedselrijk grasland (basisch)', 'stroomdalgrasland', 'moeras', 'plas' en 'rietland'. In de gebieden met functie EHS-natuur zijn verschillende bijzondere landschaps- en natuurwaarden aanwezig.

Nadelige effecten voor, tijdens en na de aanleg van de brandweerpost op de EHS zijn niet te verwachten.

Figuur 3. Ligging van het plangebied ten opzichte van de EHS.

Vogelrichtlijn

De Europese Unie heeft in de Vogelrichtlijn vastgelegd op welke manier de vogels in Europa beschermd moeten worden. Volgens de Vogelrichtlijn moeten alle natuurlijk in Europa in het wild levende vogelsoorten (en hun eieren, hun nesten en hun leefgebieden) door de Europese landen worden beschermd. Daarnaast moet men maatregelen nemen om voor deze vogels een 'voldoende gevarieerdheid van leefgebieden en een voldoende omvang ervan te beschermen, in

stand te houden of te herstellen'. Voor 74 met name genoemde vogelsoorten moeten Europese landen speciale beschermingszones aanwijzen. Deze staan in de Bijlage 1 van de Vogelrichtlijn opgesomd. Daarnaast moeten landen ook maatregelen nemen voor alle geregeld voorkomende trekvogels, waardoor deze 'kunnen voortbestaan en zich kunnen voortplanten'.

Habitatrichtlijn

Met de Habitatrichtlijn wil Europa, via bescherming van kwetsbare leefgebieden, voorkomen dat er wilde dieren- en plantensoorten uitsterven. Van alle plannen en projecten, die mogelijk negatieve gevolgen kunnen hebben voor een beschermd gebied, moet een 'passende beoordeling' worden gemaakt. Zijn de plannen schadelijk, dan mogen ze niet doorgaan. Of er moet sprake zijn van een reden van groot openbaar belang en er moet natuurcompensatie tegenover staan. In de Habitatrichtlijn staat ook dat er een 'coherent Europees ecologisch netwerk van speciale beschermingszones' moet worden gevormd, onder de naam Natura 2000. Daarmee verplicht de richtlijn alle Europese landen om speciale gebieden aan te wijzen. In ons land vallen de gebieden die zijn beschermd op grond van de Habitatrichtlijn én de Vogelrichtlijn onder Natura 2000.

Natura 2000

De Europese Unie heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze natuur te behouden heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. Voor Nederland gaat het in totaal om 162 gebieden. De Gelderse Poort is één van deze beschermde natuurgebieden.

Door de afstand tot het Natura 2000-gebied Gelderse Poort (meer dan 500 meter) en de geplande inrichting zijn nadelige effecten voor, tijdens en na de aanleg op het beschermd gebied niet te verwachten.

Figuur 4. Ligging van het plangebied ten opzichte van het Natura 2000 gebied.

3 Het ecologisch onderzoek

3.1 Methode

Het verzamelen van gegevens heeft op twee manieren plaatsgevonden: via literatuuronderzoek en er is gericht veldonderzoek uitgevoerd.

Literatuuronderzoek

Het literatuuronderzoek omvat twee onderdelen:

- 1) het beschrijven van relevante onderdelen/passages uit de wet en eventuele jurisprudentie.
- 2) het verzamelen van bestaande verspreidingsinformatie van beschermde soorten.

Voor dit laatste onderdeel is de databank van Stichting Staring Advies geraadpleegd op het voorkomen van beschermde soorten. De basis hiervoor wordt gevormd door een in eigen beheer ontwikkelde regionale databank (KISAL, Kennis en Informatie Systeem voor Achterhoek en Liemers), gevuld met waarnemingen van individuele flora- en faunasoorten. Deze waarnemingen zijn verzameld door diverse vrijwilligers en werkgroepen uit de regio. Daarnaast zijn eigen waarnemingen uit diverse onderzoeken in de databank opgenomen. Dit betreft unieke waarnemingen die vaak niet in andere databanken (zoals het Natuurloket) aanwezig zijn. Bovendien zijn ze vastgelegd op detailniveau, zodat ze direct relevant zijn voor wettelijke procedures. Het Natuurloket is eveneens geraadpleegd.

Veldonderzoek

Het plangebied is door een onderzoeker van Stichting Staring Advies onderzocht om de aanwezige biotopen te kunnen beschrijven, om een inschatting te kunnen maken van de mogelijk aanwezige beschermde soorten en incidentele waarnemingen te kunnen doen van beschermde flora en fauna (zie tabel 1).

Onderzoeker	Bezoekronde	Datum	Weersomstandigheden
S. Wamelink	1	26 juli 2011	Bewolkt, droog, 16 °C, wind 3 Bf

Tabel 1. Veldonderzoek.

3.2 Resultaten

Deze paragraaf bespreekt de resultaten van het literatuuronderzoek en het quickscan natuuronderzoek voor de Renbaan in Pannerden.

3.2.1 Literatuuronderzoek

KISAL

De waarnemingendatabank KISAL laat de waarneming van drie zwaar beschermde soorten in de directe omgeving van het plangebied zien (zie bijlage 1):

- 3 vogelsoorten (Flora- en faunawet, tabel 3, vogels): grote zilverreiger, havik en torenvalk.

Overige beschermde soorten zijn in de databank niet bekend van het plangebied en de directe omgeving.

De waarnemingendatabank KISAL laat enkele waarnemingen van beschermde vogels in het plangebied en in de directe omgeving zien (zie bijlage 1). De aanwezigheid van een vaste rust- en verblijfplaats van de torenvalk, in de nabijheid van het plangebied, wordt waarschijnlijk geacht. Door het ontbreken van geschikt leefgebied (grote boscomplexen en moerasgebieden) worden van de grote zilverreiger en de havik geen vaste rust- en verblijfplaatsen direct rondom het plangebied verwacht. Waarnemingen van deze twee soorten betreffen hoogstwaarschijnlijk rondzwervende exemplaren.

Internet en literatuur

Flora

De Atlas van de Flora van Oost-Gelderland geeft, voor het kilometerhok waarbinnen het plangebied zich bevindt (221-444), de aanwezigheid van enkele licht beschermde plantensoorten weer. Zwaar beschermde soorten zijn niet in de directe omgeving bekend.

Broedvogels

Raadpleging van de Atlas van Nederlandse Broedvogels van SOVON Vogelonderzoek Nederland heeft voor de omgeving van het plangebied het voorkomen van een aantal broedvogels aangetoond. Het merendeel van de soorten worden, op basis van hun ecologie, in en rondom de aangrenzende beplantingen, bebouwing en agrarische percelen aangetroffen. Een deel van de vogelsoorten kunnen een territorium bezetten de directe omgeving hiervan waardoor ze gebruik kunnen maken van het plangebied. Het betreft hier voornamelijk algemene soorten van agrarische landschap als houtduif, merel en vink. Daarnaast zijn een groot aantal Rode Lijstsoorten in het atlasblok waarbinnen het plangebied zich bevindt aangetroffen.

Zoogdieren

De digitale zoogdieratlas van de Zoogdierverseniging VZZ (www.zoogdieratlas.nl) maakt voor de omgeving van het plangebied melding van een aantal beschermde zoogdiersoorten. Het betreft de volgende soorten:

- licht beschermd (Flora- en faunawet, tabel 1): aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, mol, ree, veldmuis, vos en wezel.
- streng beschermd (Flora- en faunawet, tabel 3): bever, gewone dwergvleermuis, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en waterspitsmuis.

Amfibieën, reptielen en vissen

De site van RAVON (www.ravon.nl) en de Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland 1985 – 2005 maken in de wijde omgeving van het plangebied melding van een aantal licht en streng beschermde amfibieën- en vissoorten:

Amfibieën:

- licht beschermd (Flora- en faunawet, tabel 1): bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker.
- streng beschermd (Flora- en faunawet, tabel 3): kamsalamander, rugstreeppad en poelkikker.

Vissen:

- licht beschermd (Flora- en faunawet, tabel 2): kleine modderkruiper.
- streng beschermd (Flora- en faunawet, tabel 3): bittervoorn en grote modderkruiper.

Waarnemingen van streng beschermde soorten reptielen zijn niet bekend geworden.

Ongewervelde dieren

Raadpleging van diverse websites en literatuur heeft niet de aanwezigheid van beschermde ongewervelde dieren in en in de directe omgeving van het plangebied aangetoond.

3.2.2 Veldonderzoek

Flora

Tijdens het veldbezoek op 26 juli 2011 zijn op het perceel voornamelijk algemene soorten van matig-voedselrijke omstandigheden als akkerdistel, gewone berenklaauw, gewone paardenbloem, glanshaver, kropbaar, madeliefje, smalle weegbree, wilde cichorei en witte klaver aangetroffen.

De Atlas van de Flora van Oost-Gelderland geeft, voor het kilometerhok waarbinnen het plangebied zich bevindt, de aanwezigheid van enkele licht beschermde plantensoort weer: aardaker, gewone vogelmelk, grote kaardenbol en zwanenbloem. Gedurende het veldbezoek zijn in het plangebied geen waarnemingen gedaan van licht beschermde plantensoorten. Op basis van de aanwezige vegetatie, voedselrijkdom en bodemgesteldheid zijn geen licht beschermde plantensoorten in het plangebied te verwachten.

Streng beschermde en Rode lijst genoteerde plantensoorten worden alleen in gebieden en op locaties met specifieke milieuomstandigheden aangetroffen. In het plangebied en direct hieraan grenzend zijn geen locaties met deze specifieke milieuomstandigheden aanwezig. Streng beschermde en Rode lijst genoteerde plantensoorten worden hier dan ook niet verwacht.

Broedvogels

Een volledige broedvogelkartering heeft niet plaatsgevonden. Tijdens het veldbezoek op 26 juli 2011 zijn de volgende vogelsoorten in en in directe omgeving van het plangebied aangetroffen:

buizerd, vink en zwarte roodstaart. Naast deze waarnemingen kunnen er nog andere soorten een territorium bezetten in het omringende gebied van het plangebied waardoor ze gebruik maken van de planlocatie.

Vogelsoorten waarvan de nesten het hele jaar door beschermd zijn (categorie 1 t/m 4)

De waarnemingendatabank KISAL maakt in de omgeving van het plangebied melding van de volgende vogelsoort waarvan het nest jaarrond beschermd is: havik.

Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten en/of nestlocaties van de havik en overige vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn in het plangebied aangetroffen en deze zijn ook niet te verwachten. In de omgeving van het plangebied wordt, op basis van de veldwaarnemingen, de aanwezigheid van een bezet buizerdnest vermoed.

Vogelsoorten waarvan de nesten niet jaarrond zijn beschermd (categorie 5)

Net buiten het plangebied maakt de waarnemingendatabank KISAL melding van de volgende categorie 5-soort: torenvalk. Naast de torenvalk kan men ook hier de volgende categorie 5-soort in de directe omgeving van het plangebied verwachten: boomkruiper, ekster, grote bonte specht, koolmees, pimpelmees, zwarte kraai en zwarte roodstaart. Categorie 5-soorten zijn vogelsoorten waarvan de nesten niet jaarrond zijn beschermd, maar waar inventarisatie wel gewenst is.

Vogelsoorten uit categorie 5 keren vaak terug naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of in de directe omgeving daarvan, maar beschikken wel over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van grondgebonden zoogdiersoorten aangetroffen. Het gebruik van het plangebied door enkele algemene soorten als egel, haas, konijn, spitsmuizen en echte muizen is te verwachten. Het literatuuronderzoek bevestigt het voorkomen van algemene, licht beschermde zoogdieren in de omgeving van het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) streng beschermde zoogdiersoorten waargenomen. Het plangebied is niet geschikt als leefgebied voor streng beschermde zoogdiersoorten als de bever en waterspitsmuis.

Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek zijn geen (verblijfplaatsen van) vleermuizen waargenomen. Door het ontbreken van gebouwen en (oude) bomen zijn verblijfplaatsen van gebouwbewonende en boombewonende vleermuissoorten niet in het plangebied aanwezig. Het plangebied en de directe omgeving hiervan is matig geschikt als jachtgebied voor vleermuizen. Het plangebied maakt naar verwachting geen essentieel onderdeel uit van het jachtgebied van vleermuizen.

Amfibieën

De site van RAVON en de Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland 1985-2005 maken, voor de omgeving van het plangebied, melding van een aantal licht en streng beschermde amfibieënsoorten.

Amfibieën zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Deze worden ook niet in het plangebied verwacht, omdat geschikt leefgebied ontbreekt. Incidenteel kan een zwervend individu van bijvoorbeeld de licht beschermde bruine kikker het plangebied doorkruisen.

Reptielen

De site van RAVON, de Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland 1985-2005 maken, voor de omgeving van het plangebied, geen melding van reptielensoorten.

Tijdens het veldbezoek zijn geen reptielen aangetroffen en ook niet te verwachten. Reptielen zijn afhankelijk van structuurrijke, kleinschalige terreinen met voldoende beschutting, voortplantingsbiotoop, voedsel en zonbeschenen plekken. Deze samenhang van elementen ontbreekt in het plangebied.

Vissen

De site van RAVON maakt, voor de omgeving van het plangebied, melding van licht en streng beschermde vissoorten.

In het plangebied is geen open water aanwezig. Geschikt leefgebied voor (beschermde) vissen ontbreekt.

Ongewervelde dieren

Beschermde ongewervelde dieren (dagvlinders/libellen etc.) zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen en worden ook niet verwachten. Geschikt leefgebied ontbreekt voor de beschermde soorten van deze ecologische groep.

4 Flora- en faunawet

4.1 Toetsing aan de Flora- en faunawet

De effecten op de flora en fauna en de wettelijke consequenties zijn ingeschat aan de hand van de geplande werkzaamheden.

Sinds 1 maart 2005 is een nieuwe AMvB van kracht waarin de vrijstellingen worden geregeld met betrekking tot artikel 75 van de Flora- en faunawet. Deze AMvB bestaat uit 3 tabellen waarbij tabel 1 soorten de lichtste bescherming en tabel 3 de zwaarste bescherming genieten (zie bijlage 3). Voor tabel 1 soorten betekent dit dat voor ruimtelijke ontwikkelingen als de op deze locatie geplande werkzaamheden, geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet hoeft te worden aangevraagd. Voor tabel 2 en 3 soorten dient overtreding van de Flora- en faunawet voorkomen te worden door het nemen van mitigerende maatregelen. Als dit niet mogelijk is dient een ontheffing aangevraagd te worden, in combinatie met het nemen van compenserende maatregelen.

Flora

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen en deze worden ook niet verwacht. Voor licht beschermde soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen automatisch de vrijstellingsregeling. Streng beschermde soorten worden niet verwacht door het ontbreken van geschikte groeiplaatsen. Aanvullend onderzoek is daarom niet noodzakelijk.

Broedvogels

Alle te verwachten vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Flora- en faunawet en de Vogelrichtlijn. Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. Dit betekent dat het verstoren, verontrusten, doden en anderszins nadelig beïnvloeden van individuen uit deze soortgroep niet is toegestaan. Voor vogels geldt dat deze tijdens de broedperiode het meest gevoelig zijn voor verstoring. De rest van het jaar zijn zij flexibeler en is de kans op nadelige effecten door de werkzaamheden voor de individuen aanzienlijk minder. Hierdoor is het raadzaam met de werkzaamheden te starten buiten het broedseizoen. Als de werkzaamheden in volle gang zijn bij aanvang van het broedseizoen, is het verstoringeffect op (broed)vogels minimaal. Het broedseizoen ligt, afhankelijk van de weeromstandigheden en aanwezige soorten, ruwweg tussen 15 maart en 15 juli. Broedgevallen buiten deze periode zijn ook beschermd.

Vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (categorie 1 t/m 4)

Er zijn geen vogelsoorten in het plangebied aangetroffen waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en deze worden hier ook niet verwacht. Incidenteel gebruik (foerageergebied) door deze soorten, zoals buizerd, huismus, kerkuil en steenuil, is mogelijk. Broedlocaties van deze soorten bevinden zich niet binnen het plangebied.

Vogelsoorten waarvan de nesten niet jaarrond zijn beschermd (categorie 5)

Er worden geen vogelsoorten, van categorie 5, in het plangebied verwacht. Incidenteel gebruik van het plangebied door categorie 5 soorten als boomkruiper, ekster, grote bonte specht, koolmees, pimpelmees, torenvalk, zwarte kraai en zwarte roodstaart is mogelijk. Vogelsoorten uit categorie 5 keren vaak terug naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of in de directe omgeving daarvan, maar beschikken wel over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

De aanwezigheid van soorten uit categorie 5 kan om extra onderzoek vragen, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (bijvoorbeeld als de ingreep een groot effect heeft op de functionaliteit van het leefgebied van een aanzienlijk deel van de (regionale) populatie).

Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten van categorie 5-soorten in het plangebied aangetroffen. De uit te voeren werkzaamheden hebben geen groot effect op de functionaliteit van het leefgebied van een aanzienlijk deel van de (regionale) populatie van de te verwachten categorie 5-soort. Bij de realisatie van een brandweerpost blijven er voldoende alternatieve nestlocaties voor de te verwachten categorie 5-soort voorhanden in het plangebied of in de directe omgeving hiervan.

Zoogdieren

Tijdens het veldonderzoek zijn geen sporen van beschermde grondgebonden zoogdiersoorten aangetroffen. De aanwezigheid van overige grondgebonden zoogdiersoorten als egel, haas, spitsmuizen en echte muizen wordt op de locatie verwacht.

De te verwachten soorten zijn licht beschermd (Flora- en faunawet, tabel 1). Bij ruimtelijke ingrepen geldt voor licht beschermde soorten automatisch de vrijstellingsregeling.

Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen staan vermeld in de Flora- en faunawet, tabel 3 en de Habitatrichtlijn. Dit betekent dat alle vleermuissoorten streng beschermd zijn. Binnen het plangebied worden geen verblijfplaatsen verwacht. Om te bepalen of aanvullend onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk is worden de resultaten van de quickscan getoetst aan de checklist van Het Protocol voor vleermuisinventarisaties van de Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdierverseniging VZZ. Hieronder zijn de relevante passages uit de checklist weergegeven:

1. Zijn er gebouwen?

Nee

2. Zijn er bomen?

Nee

Aangezien geen gebouwen en bomen in het plangebied aanwezig zijn en het plangebied geen essentieel onderdeel uitmaakt van het jachtgebied van vleermuizen zal aanvullend onderzoek naar vleermuizen niet noodzakelijk zijn.

Overige diersoorten

Amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelde dieren zijn niet aangetroffen. Gezien het ontbreken van (voldoende) geschikt leefgebied zijn beschermde amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelde dieren niet te verwachten in het plangebied.

4.2 Wettelijke consequenties

Flora

Geen aanvullend onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

Broedvogels

Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. Start de werkzaamheden buiten het broedseizoen (het broedseizoen ligt globaal tussen 15 maart en 15 juli).

Nader onderzoek naar vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en categorie 5-soorten is niet noodzakelijk.

Zoogdieren

Het is niet aannemelijk dat verblijfplaatsen van streng beschermde zoogdiersoorten zich in het plangebied bevinden. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Vleermuizen

Geen aanvullend onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

Amfibieën

Geen aanvullend onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

Reptielen

Geen aanvullend onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

Vissen

Geen aanvullend onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

Overige diersoorten

Geen aanvullend onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

5 Conclusie

Aan de hand van de resultaten van de quickscan natuurtoets op de locatie Renbaan in Pannerden trekken we de volgende conclusie:

Aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk.

Bijlage 1 KISAL gegevens

Bijlage 2 Impressie plangebied

Bijlage 3 Wettelijk kader

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet beschermt planten en dieren tegen negatieve invloeden en bevat hiervoor diverse concrete verbodsbepalingen:

- beschermde inheemse dieren mogen niet verstoord, gevangen of gedood worden;
- beschermde inheemse plantensoorten mogen niet vernield, beschadigd of ontworteld worden;
- nesten, rustplaatsen en voortplantingsplaatsen van beschermde soorten mogen niet verstoord of vernield worden.

De Flora- en faunawet kent drie verschillende beschermingsregimes. Hiertoe zijn de beschermde planten en dieren onderverdeeld in drie categorieën, elke categorie kent een eigen beoordelingstoets voor ontheffingverlening (zie tabel 1).

Beschermde flora en fauna	Zonder gedragscode	Met gedragscode
Algemene soorten (tabel 1 ff-wet)	Algemene vrijstelling	Algemene vrijstelling
Overige soorten (tabel 2 ff-wet)	"Lichte" toets	Vrijstelling
Streng beschermde soorten (tabel 3 ff-wet)	"Uitgebreide" toets	"Uitgebreide" toets

Tabel 1. Beoordelingstoets voor ontheffing.

Tabel 1 maakt melding van een gedragscode. In een gedragscode is opgenomen hoe werkzaamheden worden uitgevoerd zodanig dat schade aan beschermde soorten wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. Wanneer bij uitvoering van de werkzaamheden gehandeld wordt volgens de gedragscode, en dit ook aangetoond kan worden, geldt een vrijstelling of lichtere toetsing (zie tabel 1). De gedragscode moet wel door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurd zijn, alvorens deze een wettelijke status heeft.

Flora- en faunawet, tabel 1: Algemene vrijstelling

Veel soorten die in de Flora- en faunawet zijn opgenomen, komen in Nederland algemeen voor. Voor verstoring van deze soorten bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig onderhoud, beheer of gebruik, of bij ruimtelijke ontwikkeling of inrichting, geldt een algemene vrijstelling en is dus geen ontheffing nodig.

Flora- en faunawet, tabel 2: "Lichte" toets

Wanneer soorten uit de tweede categorie negatief beïnvloed worden en niet gehandeld wordt volgens een gedragscode, geldt bij de ontheffingsaanvraag de "lichte" toets. Hierbij moet aangetoond worden dat de werkzaamheden er niet toe mogen leiden dat het voortbestaan van de soorten in gevaar wordt gebracht. Werken volgens de Gedragscode Flora- en faunawet voor de bouw- en ontwikkelingssector geeft vrijstelling voor deze categorie van beschermde soorten. Er hoeft hiervoor geen ontheffing aangevraagd te worden. Er mag echter geen afbreuk gedaan worden aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. De populatie in het gebied mag geen gevaar lopen om uit te sterven. Hiervoor moeten maatregelen getroffen worden, die opgenomen worden in een ecologisch werkprotocol.

Flora- en faunawet, tabel 3: “Uitgebreide” toets

Wanneer soorten uit tabel 3 voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door Dienst Regelingen. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de Flora- en faunawet. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Flora- en faunawet.

Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet voldoende kan worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden uitgevoerd én dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de Habitatrichtlijn of Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantsoorten.

Dat zijn voor Bijlage IV-soorten Habitatrichtlijn:

- bescherming van flora en fauna;
- volksgezondheid en openbare veiligheid;
- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

en voor Bijlage 1: AMvB-soorten:

- bescherming van flora en fauna;
- volksgezondheid en openbare veiligheid;
- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Vogels

Alle vogels in Nederland zijn streng beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- en verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Voor vogels geldt dat er alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang zoals vermeld in de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid en openbare veiligheid.

Overtreding van de Flora- en faunawet dient voorkomen te worden door het nemen van mitigerende maatregelen. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplanting- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van de soorten. Het betreft hier de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld migratieroutes en foerageergebied. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door Dienst Regelingen. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de Flora- en faunawet. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Flora- en faunawet.

Bescherming van vogelnesten

Tijdens werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. En ook niet als maatregelen getroffen worden die voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats vestigen tijdens het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mogen nesten verplaatst of verwijderd worden, maar daar zijn uitzonderingen op.

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het *gehele* seizoen:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Nesten die *niet* het hele jaar door zijn beschermd

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

De soorten uit bovenstaande categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Zorgplicht (art 2 Flora- en faunawet)

Naast bovenstaande verplichtingen voor beschermde soorten geldt bovendien voor alle soorten, plant en dier, de zogenaamde zorgplicht. In de zorgplicht is opgenomen dat alle planten en dieren een intrinsieke waarde hebben en onvervangbaar zijn. De zorgplicht is een fatsoenseis en houdt in dat bij menselijk handelen voldoende zorg in acht genomen wordt om in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk te beschermen.

stichting staring advies

Dr. Grashuisstraat 8
7021 CL Zelhem

T 0314 641910
F 0314 641909

info@staringadvies.nl
www.staringadvies.nl

